

Gedeputeerde Staten**Provinciale Staten van Zeeland**

T.a.v. de statengriffier

onderwerpAfdoening motie 49 over Zeeuws Deltaplan
Zoet Water**kenmerk**

18932165

behandeld doordr. V.A. Klap
+31 118 752120**verzonden**

Middelburg, 15 januari 2019

Geachte voorzitter,

In de Statenvergadering van 10 november 2017 hebben Provinciale Staten een motie aangenomen die opriep tot een samenhangende aanpak voor een optimale zoetwatersituatie in Zeeland. Dit alles onder de naam Zeeuws Deltaplan Zoet Water. Met deze brief informeren wij u over de wijze waarop opvolging is gegeven aan deze motie. Daarbij ligt de nadruk op de zoetwatersituatie van de gebieden zonder aanvoer. Voor de commissie Ruimte van 11 januari 2019 ontving u een brief waarin de situatie rond het Volkerak-Zoommeer, waar wel sprake is van externe aanvoer. Om dubbeling te voorkomen verwijzen we voor de specifieke situatie in Tholen & Sint Philipsland en de Reigersbergsche polder naar die brief.

De motie Zeeuws Deltaplan Zoet Water onderscheidt twee aspecten, t.w. een organisatorisch en een financieel punt. Het eerste richt zich op het samen met relevante stakeholders komen tot een aanpak die de beschikbaarheid van voldoende zoet water van voldoende kwaliteit borgt. Het tweede punt roept op extra Rijksbudget te vragen voor de uitvoering van onderzoek in het kader van de Proeftuin Zoet Water.

Alvorens in te gaan op welke activiteiten er in dit kader lopen, is het goed te vermelden dat zoet water een apart thema is binnen het nationale Deltaprogramma. Sinds vijf jaar is er landelijk aanzienlijk meer aandacht voor zoet water, met een landelijk Bestuurlijk Platform Zoet water als sturend orgaan. Ook het proces Waterbeschikbaarheid, waarin overheden en gebruikers op regionale schaal met elkaar de zoetwatersituatie analyseren en afspraken maken over de verantwoordelijkheidsverdeling t.a.v. de toekomstige zoetwatersituatie, getuigt van de landelijke aanpak van het thema.

Een tweede punt vooraf is dat de provincie al jaren een robuuster Zeeuwse zoetwatersituatie nastreeft, middels het onderzoeksprogramma Proeftuin Zoet Water. In die zin hebben wij de motie als een stimulans ervaren het werk op dit vlak met enthousiasme te continueren. De uitdaging bestaat eruit in een verziltend gebied zonder grootschalige externe zoetwateraanvoer, effectieve maatregelen te implementeren die de zoetwatersituatie tegen een verantwoorde prijs verbeteren. Tegelijkertijd moet worden vermeld dat de natuurlijke omstandigheden steeds lastiger worden. Het klimaat warmt op, het weerbeeld wordt grilliger en de geleidelijke zeespiegelstijging versterkt de interne verzilting van polders. De robuustere zoetwatersituatie dient daarmee in eerste instantie bestending van de bestaande situatie. Het is onrealistisch te denken in termen van grootschalige verbetering over de hele linie.

Het onderzoeksprogramma Proeftuin Zoet Water heeft tot doel kennis te vergaren waarmee de zoetwatersituatie robuuster kan worden gemaakt. Maatregelen worden getest in functie van de omstandigheden, zoals verdeling van zoet en zout en de samenstelling van de ondergrond, de beschikbaarheid van zoet oppervlaktewater, maar evenzeer de beoogde teelt. Aldus wordt als het ware een gereedschapskist gevuld met maatwerkmaatregelen. Er is dus niet één zaligmakende aanpak en via het onderzoeksprogramma wordt geprobeerd een beter beeld te krijgen van de doelmatigheid van maatregelen onder uiteenlopende omstandigheden. Grootschalige uitrol in de praktijk volgt wellicht in een latere fase.

De Proeftuin Zoet Water loopt inmiddels enkele jaren en omvat verschillende onderzoeken waarvan inmiddels een deel is afgerond, zoals de uitgebreide en gedetailleerde zoet-zoutkartering Freshem. Onlangs is, gebruikmakend van Europese POP3-gelden, subsidie verleend voor drie nieuwe onderzoeken naar een betere zoetwatersituatie voor de fruitteelt (Meer fruit met minder water), doelmatiger watertoediening in de akkerbouw door ondergrondse druppelirrigatie (DeltaDrip) en het optimaliseren van de zoetwatersituatie in een groter gebied door middel van een verhoogd grondwaterpeil (Waterhouderij Walcheren). Ook is een proef gestart waarin getest wordt of het opvangen drainagewater van een perceel ter plekke in de diepere ondergrond kan worden gebracht voor later benutting (Drainstore). Daarnaast loopt nu een verkenning naar een doelmatige watervoorziening van sportvelden waarbij gebruik gemaakt wordt van opvangen hemelwater i.p.v. kraanwater. In alle gevallen betreft het proeven die in nauwe samenwerking met de betrokken eindgebruikers worden opgezet en uitgevoerd.

Naast de inspanningen in de op onderzoek gerichte Proeftuin Zoet Water wordt momenteel in samenwerking met Waterschap Scheldestromen en de ZLTO een POP3-subsidieregeling uitgewerkt voor relatief eenvoudige maatregelen waarmee landbouwers hun eigen zoetwatersituatie kunnen verbeteren. Te denken valt aan ondersteuning bij de aanschaf van stuwtjes of de aanleg van peilgestuurde drainage.

Er lopen kortom verschillende onderzoeken naar het verbeteren van de Zeeuwse zoetwatersituatie, waarbij relevante stakeholders betrokken zijn. En om daarmee door te kunnen gaan is via het Gebiedsoverleg zuidwestelijke delta een verzoek ingediend bij het Rijk om € 1,5 miljoen extra cofinanciering uit het Deltafonds beschikbaar te stellen voor de Proeftuin Zoet Water. Daarmee kunnen in de komende jaren dan nog verschillende nieuwe onderzoeken worden ondersteund waarmee de "gereedschapskist" in 2021 voldoende gevuld zou moeten zijn om in de tweede fase van het Deltaprogramma Zoet Water, perspectiefrijke maatregelen op grotere schaal uit te rollen en daarmee eindgebruikers gericht te kunnen ondersteunen met maatwerkmaatregelen ter verbetering van hun zoetwatersituatie.

Al met al menen we te kunnen spreken van work in progress in lijn met de opdracht uit de motie en hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben over de voortgang.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris